

El somni de Déu

El somni de Déu és l'obra de teatre guanyadora del premi Born de teatre de l'any 2004. No vaig poder felicitar en persona a José Luis Arce, el seu autor; no havia renovat el seu passaport. A tots els assistents de l'acte ens va sorprendre la projecció d'una foto seva que parlava en off. Les seves paraules explicaren, des de la distància, l'alegria d'haver guanyat el premi. La seva tristesa també va omplir el Teatre Municipal de Ciutadella de Menorca. Ciutadella és especialment bonica en aquella època de l'any i guanyar el Born és un luxe per a qualsevol fabulista d'històries pròpies i alienes. Arce és un prolífic home de teatre de Córdoba, Argentina, amb més de quinze obres escrites i quasi totes dirigides per ell mateix. La traducció al català d'aquesta obra és de Lurdes Malgrat i Jesús Figueras. Un inspector de barri té l'ordre de capturar a Jorge Luis Borges acusat d'assassinat. Serà a causa del seu silenci prolongat davant de la barbàrie política del seu país i del món sencer? No. Els coneixedors han perdonat a Borges la seva incapacitat de parlar de la injustícia. L'inspector sap que es troba davant d'un geni de la literatura a qui li agraden els laberints, el joc invisibles de paraules i les situacions matemàtiques impossibles de temps i espai. Sap que si parla massa acabarà delatant la seva misèria. "Per a què serveix la poesia?", pregunta l'inspector. "De què serveix la mort en aquest cas, i l'olor del cafè, i l'univers?", li contesta el vell Borges, que des de fa molt temps no pot mirar el cel amb els seus propis ulls. L'inspector intentarà una i una altra vegada emmanillar el vell Borges per començar amb l'interrogatori. Borges coneix la manera d'escapar-se fàcilment. Amb paraules i jocs laberíntics. Potser tu mateix ara ja ets un dels somnis que mai ha escrit un vell Borges. Has caigut en el joc de la literatura. A partir d'ara imaginaràs que ets tu mateix qui està escrivint aquesta nota amb els teus ulls. L'inspector és un personatge més de l'inacabable capacitat de ficció de Borges i potser de la teva mateixa. Però has de vigilar amb la imaginació perquè cap inspector vingui a demanar-te explicacions de les teves fantasies. Potser la nostra íntima capacitat de fantasiar també està desapareixent. Ens vigilen constantment. A l'hora d'escriure les nostres intimitats quotidianes, a l'hora de llegir aquesta breu nota en aquest diari o una altra en aquell altre, durant totes les nostres converses, ens vigilen. Només cal una excusa per caure en el laberint de la estupidesa i de l'oblit. Vigila, lector. L'inspector acusa Borges de jugar amb el temps, però ell només juga amb l'art que no fa mal a ningú. L'art és un petit miracle que succeeix

---

molt lluny de les pretensions artístiques del creador, però que pot commoure qualsevol espectador expectant. Les paraules del vell omplen d'incertesa la determinació de l'inspector. No pot agafar-lo. El vell Borges viatja a través del temps per trobar-se amb si mateix, de jove i de nen. L'inspector no podrà escapar-se de la seva realitat: és un personatge de ficció i, per tant, desconeix el seu tràgic futur. La literatura no pretén convèncer sinó explicar; transmetre sentiments amagats, efímers i també eterns. El Borges nen aprèn a jugar amb les paraules dels llibres anglesos de la biblioteca paterna; el jove Borges es capbussa en el torrent del riu de la imaginació i no vol convertir-se en vell per no quedar-se cec. Amb aquesta obra tens la possibilitat de jugar amb l'infinit i amb els laberints de la fantasia. Carlyle va dir: "La història universal és un text que estem llegint i escrivint contínuament i en el qual també ens escriuen." Potser tu mateix ets una petita part de la imaginació d'un cordobès que ha escrit una obra de teatre guanyadora d'un gran premi i també ets una petita part d'un altre fabulista com jo que ha sigut convidat a escriure aquestes 46 línies en font Times New Roman 12 perquè algun inspector de consciències censuri amb la seva imbecil·litat. O a causa de la meva.

JUAN PABLO VALLEJO

Publicat al diari *El Punt* el 5 de febrer de 2007